

Nr 6

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner angående föreskrifter om formell kompetens i viss om- fattning för kommunala revisorer.

I de likalydande, till konstitutionsutskottet hänvisade motionerna nr 97 i första kammaren av herrar *Ebbe Ohlsson* och *Yngve Nilsson* samt nr 121 i andra kammaren av herr *Edlund m. fl.* hemställes, »att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen snarast möjligt framlägga förslag, innefattande föreskrifter om formell kompetens i viss omfattning för kommunala revisorer».

Beträffande de motiv motionärerna anfört får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionerna.

Gällande bestämmelser

Bestämmelserna om revision i 1953 års allmänna kommunallag innebära väsentligen följande.

Fullmäktige skola årligen utse tre eller flera revisorer jämte suppleanter för granskning av det nästföljande årets förvaltning. Inga formella kompetenskrav uppställas. För valbarhet krävs icke, såsom för kommunala uppdrag i allmänhet, att vara bosatt inom kommunen. Revisor eller revisors-suppleant får icke den vara, som är ansvarig för den förvaltning som skall granskas. Ej heller får sådan person deltaga i valet. Samma gäller vissa den redovisningsskyldige närstående. — Revisorer kunna väljas för att granska antingen kommunens samfällda förvaltning eller särskilda områden därav. Väljas revisorer för granskning av särskilda områden av kommunalförvaltningen, skola, enligt vad som uttalades under förarbetena till kommunallagen, minst tre revisorer utses för varje sådant område. — Revisorerna äga befogenhet att när som helst inventera kassor och värdehandlingar samt taga del av räkenskaper och andra handlingar, som röra förvaltningen. — Revisor är underkastad ämbetsansvar och kan, vid försummelse, förpliktas att utgiva skadestånd. — Fullmäktige kunna bestämma arvode, kostnadsersättning och dagtraktamente till revisor. Däremot kan revisor icke erhålla pension. — Efter granskningsåret skola revisorerna avgiva revisionsberättelse med uttalande, huruvida anmärkning beträffande räkenskapernas förande eller förvaltningen i övrigt föreligger samt huruvida ansvarsfrihet för förvaltningen tillstyrkes. Berättelsen skall, jämte infortrade förklaringar,

framläggas till granskning och avgörande hos fullmäktige normalt före utgången av juni månad året efter granskningsåret. Härvid får revisor, även om han icke är fullmäktig, närvara och deltaga i överläggningen men ej i besluten.

Bestämmelser av huvudsakligen samma innebörd finnas i de övriga kommunallagarna.

Tidigare behandling av frågan

Frågan om kompetenskrav för kommunala revisorer har varit under bedömande vid åtskilliga tillfällen tidigare. Statsmakterna ha därvid regelmässigt tagit avstånd från tanken att uppställa sådana krav.

Sålunda uttalade konstitutionsutskottet vid 1923 års riksdag i anledning av motion rörande kontroll å kommunernas ekonomiska förvaltning i ett av båda kamrarna sedermera godtaget utlåtande (nr 10) bl. a., att det uppenbarligen skulle vara till fördel för den kommunala förvaltningen, om fackmässigt revision i större utsträckning än som då vore fallet komme till användning men att en utveckling i sådan riktning icke torde kunna främjas annorledes än på frivillighetens väg.

På liknande sätt yttrade sig konstitutionsutskottet vid 1928 års riksdag i anledning av ett motionsvis framställt önskemål, att minst en av de kommunala revisorerna borde vara bokföringskunnig. Utskottet uttalade i sitt utlåtande i ämnet (nr 7), att ett stadgande om skyldighet för kommunerna att utse bokföringskunnig revisor för smärre kommuner skulle bli onödigt betungande; vidkommande de större kommunerna torde, fortsatte utskottet, deras eget intresse föranleda dem att tillse, att sakkunskapen bleve vederbörligen företrädd bland de utsedda revisorerna. Önskemålet föranledde icke någon riksdagens åtgärd.

Propositionen till 1930 års riksdag (nr 99) med förslag till lagarna om kommunalstyrelse på landet och i stad m. m. upptog icke föreskrifter om formell kompetens för kommunernas revisorer. Till motivering i förevarande del anförde föredragande departementschefen, väsentligen, följande.

Vad först angår förslaget om *införande av skyldighet för kommunerna att anlita auktoriserade revisorer eller att till revisor utse bokföringskunnig person* synes detsamma icke kunna tillstyrkas. På vissa håll torde auktoriserade revisorer icke vara att tillgå, och anlitaandet av sådan revisor skulle för många kommuner vara förenat med alltför stora kostnader. En föreskrift, att revisorerna eller någon av dem skall vara bokföringskunnig, skulle, med hänsyn till vanskligheten att närmare precisera nämnda behörighetsvillkor, bereda svårigheter i tillämpningen. Det synes vara lämpligast, att kommunerna erhålla frihet att till revisorer utse de personer de anse bäst skickade för uppdraget.

Avslutningsvis yttrade departementschefen, att det torde vara till värdefull hjälp för kommunerna, att de kommunala förbunden ställde till förfogande kvalificerade personer, vilka kunde biträda vid revision.

I sitt utlåtande (nr 30) över propositionen berörde konstitutionsutskottet icke denna fråga. Riksdagen gjorde i förevarande del icke någon ändring i de genom propositionen framlagda förslagen.

Spörsmålet om de kommunala revisorernas kvalifikationer väcktes ånyo vid 1935 års riksdag genom motion. Konstitutionsutskottet yttrade i sitt utlåtande (nr 17) över motionen följande.

Visserligen skulle det vara till fördel för den kommunala förvaltningen, om fackmässig revision i större utsträckning komme till användning. En utveckling i sådan riktning torde emellertid bäst främjas på frivillighetens väg. Det kan därför ock förväntas att kommunerna själva under medverkan av de kommunala förbunden söka finna den lösning, som bäst lämpar sig för deras särskilda förhållanden.

Motionen avstyrktes av utskottet och avslogs av riksdagen.

På liknande sätt uttalade sig utskottet i utlåtande (nr 18) över två vid 1937 års riksdag väckta motioner rörande revisionen inom kommunerna. Utskottet erinrade vidare om pågående förhandlingar mellan Svenska stadsförbundet och Svenska landskommunernas förbund om samarbete i revisionsfrågan, syftande till inrättande av ett kommunalt revisionsinstitut. Den egentliga revisionsverksamheten tänktes, anförde utskottet, ombesörjd av distriktsvis anskaffade revisorer med olika kvalifikationsgrad, auktoriserade revisorer, godkända granskningsmän etc., alla med kommunal erfarenhet. Utskottet fortsatte:

Kostnaderna för kommunerna för anlitaandet av erfarna revisorer skulle genom en sådan organisation kunna nedbringas högst väsentligt samtidigt som det vid flera tillfällen framställda kravet på särskilda kvalifikationer hos någon av revisorerna faktiskt kunde bli tillgodosett.

I samband med behandlingen vid 1944 års riksdag av frågan om tiden för dechargebehandlingen i kommunerna yttrade konstitutionsutskottet (utl. nr 12), att utskottet vidhölle sin uppfattning, att en mer fackmässig kommunal revision vore önskvärd, men att en sådan utveckling bäst främjades på frivillig väg av kommunerna själva och deras sammanslutningar.

1946 års kommunallagskommitté föreslog icke några ändringar i här förevarande avseende i sitt år 1952 avgivna huvudbetänkande (SOU 1952:14).

Under remissbehandlingen av betänkandet berördes frågan om revisorernas kompetens. Sålunda ifrågasatte länsstyrelsen i Örebro län, huruvida icke i lagen borde stadgas, att revisor skall vara bokföringskunnig och jämväl i övrigt genom utbildning eller tidigare verksamhet kvalificerad för

uppdraget. Kommunalfullmäktige i en landskommun anförde, att den kommunala revisionen i alltför många fall stannade vid siffergranskning, medan verklig sakrevision antingen saknades eller vore av ringa omfattning. Fullmäktige ifrågasatte därför, om det icke vore lämpligt att i lagen understryka angelägenheten av att åtminstone en av revisorerna vore fackrevisor.

Propositionen (nr 210) till 1953 års riksdag med förslag till den nya kommunallagen m. m. upptog icke något förslag i den sålunda antydda riktningen. Föredragande departementschefen anförde i frågan följande.

I anledning av att man i ett par yttranden framfört önskemål att vissa kompetenskrav skall uppställas för de kommunala revisorerna vill jag erinra om att riksdagen vid flera tillfällen avvisat härom väckta förslag under hänvisning till att utvecklingen i riktning mot en mera fackmässig revision borde främjas på frivillighetens väg av kommunerna själva och deras sammanslutningar. Att frångå denna inställning torde vara så mycket mindre motiverat som kommunsammanslutningarnas verksamhet för åstadkommande av bättre redovisningsmetoder och effektivare revision alltmera utvidgats. Det kan tilläggas, att kommunerna när det gäller revisorsuppdraget lika väl som i fråga om övriga förtroendeposter givetvis är bäst betjänta av att utse de mest lämpade av de personer, som står till buds. Stipulerandet av vissa kvalifikationer för revisorerna skulle därför innebära ett visst underkännande av kommunernas förmåga att tillgodose sina egna intressen. Det skulle också ge revisorskapet en särställning bland de kommunala förtroendeuppdragen, som synes böra undvikas. Av anförda skäl kan jag icke understödja önskemålet om lagbestämmelser i ämnet.

Konstitutionsutskottet, som i fråga om revision biträdde det genom propositionen framlagda förslaget, gjorde icke något särskilt uttalande rörande kvalifikationer för revisorerna (utl. nr 22, höstsessionen). Utskottet understök, att möjligheterna att åstadkomma en effektiv revision väsentligen berodde på kommunernas egna initiativ och åtgärder i sådant syfte. Kommunerna hade, fortsatte utskottet, i detta avseende understötts av sina riksförbund, och det syntes sannolikt, att samarbetet med förbunden även i fortsättningen skulle för många kommuner visa sig vara den lämpliga vägen för vinnande av förbättrad revision.

Riksdagen antog i förevarande del det av utskottet framlagda förslaget.

De kommunala förbundens revisionsverksamhet

Åren 1938—1940 bedrev Svenska landskommunernas förbund och Svenska stadsförbundet gemensamt revisionsverksamhet genom en särskild kommunal revisionsbyrå i den formen, att byrån förmedlade anskaffning av sakkunnig hjälp — ofta auktoriserade revisorer — åt de kommunala revisorerna. Sedan samarbetet upphört år 1940, fortsatte förbunden vart för sig revisionsverksamheten i delvis olika former.

Landskommunernas förbund. Under åren 1941 och 1942 förmedlade förbundet revisionshjälp på ungefär samma sätt som tidigare hade skett genom den kommunala revisionsbyrån. Sistnämnda år organiserades inom förbundet en särskild bokförings- och revisionsavdelning (fr. o. m. innevarande år kallad kommunalekonomiska avdelningen). Denna avdelning biträder vid revisioner, bokföringsomläggningar och utredningar av skilda slag samt lämnar råd i kommunalekonomiska frågor. Det kan framhållas, att avdelningen medverkat vid ett stort antal utredningar angående förvaltningsorganisation samt vid uppgörande av ekonomiska långtidsplaner.

Landskommuner, köpingar, municipalsamhällen och andra kommunala sammanslutningar, såsom församlingar och pastorat, kunna ansluta sig till avdelningen eller eljest anlita dess tjänster. Av de egentliga landskommunerna och köpingarna äro de allra flesta anslutna till avdelningen; för närvarande 681 av de 809 egentliga landskommunerna eller omkring 84 % samt 72 av de 94 köpingarna eller omkring 77 %. Bland övriga berörda kommunala samfälligheter är anslutningen betydligt mindre. Till jämförelse kan nämnas, att under det sista året före kommunindelningsreformen, år 1951, allenast 538 av de 2 281 egentliga landskommunerna och 29 av de 84 köpingarna anlitate avdelningen. De egentliga landskommuner, som icke äro anslutna till avdelningen, äro små; till stor del sådana, vilkas förvaltning skötes av förtroendemän. Inom många län äro samtliga egentliga landskommuner anslutna.

Under de första åren efter kommunindelningsreformen bestod avdelningens arbete huvudsakligen i rådgivning angående bokföring och angående organisation av medelsförvaltningen m. m. inom storkommunerna. Numera, sedan kommunerna i stort sett fått hithörande frågor lösta, ligger huvudvikten av verksamheten på revisionsarbetet.

Avdelningen är organiserad med en chef, en sekreterare och 4 biträden, som äro placerade i Stockholm, samt för närvarande 26 konsulenter, av vilka 4 äro placerade i Stockholm och återstoden i stort sett i de olika länen. Dessutom finnas 3 assistenter med placering i Stockholm. Konsulenterna, som utföra det egentliga revisionsarbetet, ha samtliga examen från socialpolitiskt institut och därutöver minst tre års tjänstgöring som kommunalkamrerare eller liknande. I huvudsak tjänstgör varje konsulent inom ett distrikt. Konsumenten besöker de anslutna kommunerna inom distriktet minst två gånger om året, i regel en gång på hösten och en gång på våren, varje gång i allmänhet en till tre dagar allt efter kommunens storlek och övriga förhållanden. Konsulenterna samlas till konferenser i regel två gånger årligen. Härvid utformas enhetliga riktlinjer för verksamheten.

Det revisionsarbete som avdelningen utför är i huvudsak sak- och förvaltningsrevision samt översiktlig och stiekprovsmässig räkenskapsrevision, allt såsom biträde åt de valda revisorerna. Inom några stora lands-

kommuner runt Stockholm utföres, såsom försöksverksamhet, även siffergranskning. Normalt utföres icke rutinmässig kontroll av kassor och värdehandlingar. Det har icke förekommit, att konsulent hos avdelningen valts till revisor inom kommun.

I några få fall granska konsulenterna också förvaltningen av kommunala stiftelser — såsom bostadsstiftelser — och andra särskilda av kommuner dominerade rättssubjekt. Oftare utföra konsulenterna en indirekt kontroll av sådana rättssubjekt på grund av att dessa ha bokföring och kassa gemensamma med de kommunala organen.

För anslutning till avdelningen betala kommunerna särskilda årliga avgifter till förbundet. Dessa variera normalt mellan 350 och 750 kronor. För kommuner med mindre än 1 000 eller mera än 10 000 invånare fastställas avgiften för varje fall. Avdelningens verksamhet finansieras icke med enbart dessa avgifter; den belastar delvis förbundets allmänna rörelse. Dessutom utgår årligen statsbidrag med 6 000 kronor för visst av avdelningen lämnat biträde i samband med granskning av ansökningar om skattelindringsbidrag.

Stadsförbundet och Kommunalekonomiska föreningen. Stadsförbundet fortsatte efter år 1940 med förmedlingsverksamhet. Till en början hade förbundet kontakt med omkring 80 revisorer. Antalet nedbringades efter hand till mellan 15 och 20. Nästan alla dessa voro auktoriserade revisorer. Ett par voro godkända granskningsmän; dessa anlätades för smärre uppdrag.

Från och med år 1949 bedrivs revisionsverksamhet av en på stadsförbundets initiativ bildad fristående ekonomisk förening, Sveriges kommunal-ekonomiska förening u. p. a. Föreningens ändamål är enligt stadgarna att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att hos dem ombesörja sakkunnig revision samt medverka till rationell organisation av deras verksamhet särskilt i ekonomiskt hänseende. Medlemmar av föreningen kunna vara städer, köpingar och municipalsambällen samt andra kommuner och samfundigheter ävensom sådana stiftelser, föreningar och bolag, vilka bedriva allmännyttig verksamhet eller i vilka medlem äger ekonomiskt eller annat intresse.

För närvarande äro till föreningen anslutna 60 städer och 9 köpingar med sammanlagt ungefär 1 200 000 invånare. Bortsett från 10 av de 15 största städerna, som ha egna avdelningar för intern revision, äro flertalet av rikets större städer anslutna till föreningen. Dessutom utför föreningen revisionsarbete för 55 icke-medlemmar, därav ett landsting, en köping, åtskilliga församlingar samt många kommunala bolag, föreningar och stiftelser. I detta sammanhang må framhållas, att några städer alltjämt anlita auktoriserade revisorer, som tidigare anvisats dem av den kommunala revisionsbyrån eller stadsförbundet.

Föreningens verksamhet förestås av verkställande direktören, som enligt stadgarna skall vara auktoriserad revisor och vara ledamot av föreningens styrelse. Landet är indelat i sju distrikt. I varje distrikt tjänstgör en chefsrevisor, som är auktoriserad revisor eller har ungefär likvärdig kompetens, jämte revisionsassistenter, vilka ha grundläggande utbildning vid handelshögskola eller handelsgymnasium eller socialpolitiskt institut och därutöver längre tids tjänstgöring antingen inom kommunal förvaltning eller inom revisionsverksamhet. Dessutom finnas på distriktskontoren siffergranskare och biträden. Några tjänstemän med placering vid föreningens huvudkontor utföra organisationsutredningar och större specialrevisioner, såsom tioårsrevisioner, och utgöra dessutom reserv. Hela antalet tjänstemän är för närvarande 36.

Föreningens verksamhet är huvudsakligen inriktad på revision. Främst utföres så kallad kvalificerad revision, d. v. s. sak- och förvaltningsrevision samt översiktlig och stickprovsmässig räkenskapsrevision. Hos 16 städer och 2 köpingar med tillhoppa nära 500 000 invånare och hos ett flertal andra samfälligheter ombesörjer föreningen dessutom siffergranskning. Inventering av kassor utföres i regel två—fyra gånger årligen. Värdehandlingar inventeras minst en gång årligen. Föreningens tjänstemän väljas icke till revisorer av kommunerna. Alla viktigare rön vid revisionsarbetet handläggas centralt, bearbetas och bli föremål för cirkulation till den reviderande personalen och för närmare överläggningar mellan chefsrevisorerna vid konferenser. Härvid utformas även enhetliga riktlinjer för revisionsarbetet i samtliga distrikt.

Revisionens minimiomfattning (bortsett från siffergranskning) är fastställd i stadgarna; för medlem med mer än 30 000 invånare är minimiantalet revisionsdagar per år sålunda bestämt till 60. Antalet minskar med folkmängden och är för medlem med mindre än 5 000 invånare 15. Några av de större städerna ha avtalat om 90—100 revisionsdagar per år. En revisionsdag betecknar en dags arbete av chefsrevisor eller, under chefsrevisors överinseende, av assistent. Vanligen bedrivs den fortlöpande granskningen vid besök hos kommunen av distriktets chefsrevisor och en assistent. Vid slutrevisionen deltaga dock, jämte chefsrevisorn, ofta ett par assistenter.

Föreningens verksamhet försiggår på de auktoriserade revisorernas ansvar. Även föreningen ansvarar ekonomiskt för verksamheten.

Till föreningen inbetalas av medlemmarna dels engångsbelopp vid inträdet i form av insatser, dels årliga ersättningar för revisionsverksamheten. Insatsbeloppet motsvarar ett och ett halvt öre per skattekrona. De årliga ersättningarna utgå i förhållande till antalet revisionsdagar, för närvarande 265 kronor 50 öre för varje revisionsdag. För siffergranskning betalas särskild ersättning. Ersättning för revisionsuppdragen hos icke-medlemmar bestämmas för varje särskilt fall efter uppdragets omfattning.

Motionerna

Motionärerna understryka, att den på kommunförbundens initiativ bedrivna revisionsverksamheten varit av stort värde. De göra emellertid gällande, att revisionsarbetets organisation alltjämt inom många kommuner lider av väsentliga brister. Härutinnan framhålla de, att åtskilliga kommuner varken ha revisionstjänstemän anställda eller utnyttja den på kommunförbundens initiativ bedrivna revisionsverksamheten. Beträffande den interna revision, som tio av de största städerna ombesörjt, yttra motionärerna, att den måste antagas vara inriktad huvudsakligen på siffergranskning och måhända kontroll av fattade besluts laglighet, mindre på lämplighets- eller sakrevision. Rörande den på kommunförbundens initiativ bedrivna revisionsverksamheten uttala motionärerna, att den, när den är av allenast rådgivande natur, torde sakna den tyngd, som den kunde ha haft, om den haft stöd i kommunallagarna; hade så varit, skulle nämligen resultatet av granskningen ha redovisats direkt till kommunens fullmäktige genom utlåtande, som uppenbarligen skulle avgivas under ämbetsansvar, och vidare skulle eventuella anmärkningar ha kunnat försvaras muntligen inför fullmäktige.

I det följande göres i motionerna en jämförelse mellan reglerna om kommunal revision och föreskrifterna om revision inom aktiebolag. Dessa föreskrifter innebära, såvitt rör revisors kvalifikationer, att revisor skall ha den erfarenhet beträffande bokföring och insikt i ekonomiska förhållanden som med hänsyn till bolagets verksamhet erfordras för uppdraget, samt för större bolag därutöver, att minst en av revisorerna skall vara auktoriserad revisor. Vidare gäller, att sådan revisor eller godkänd granskningsman likaledes skall utses, om det är föreskrivet i bolagsordningen eller begäres av aktieägare representerande minst en tiondel av aktiekapitalet.

Motionärerna anföra därefter, att det synes inkonsekvent, att en frivillig ekonomisk samfällighet såsom ett aktiebolag jämlikt lag är underkastad strängare granskningsregler än en kommun, där de enskilda medborgarna äro automatiskt anslutna; inkonsekvensen måste, yttra motionärerna, anses särskilt iögonenfallande, sedan kommunernas ekonomiska verksamhet numera, bl. a. på grund av kommunindelningsreformen, genomsnittligen antagit mycket större omfattning än tidigare.

I motionerna uttalas ytterligare, att olika meningar givetvis kunna råda angående formen för de kompetenskrav som borde uppställas men att mycket talar för att en betryggande ordning skulle nås redan genom en föreskrift, att en av revisorerna skulle vara auktoriserad revisor eller, i mindre kommuner, godkänd granskningsman.

Utskottet

Av den tidigare lämnade redogörelsen för bestämmelserna på förevarande område framgår, att kommunallagarna visserligen icke uppställa krav på viss formell kompetens för kommunala revisorer men att lagstiftningen likväl på det sättet underlättar för kommunerna att välja kvalificerade revisorer att — till skillnad från vad som gäller för kommunala förtroendeuppdrag i allmänhet — även andra än kommunmedlemmar äro valbara. Vidare framgår av vad ovan anförts att vid flera tillfällen framkommit förslag om att uppställa kompetenskrav för revisorer i kommunerna men att statsmakterna genomgående tagit avstånd från förslagen. Därvid har hänvisats framför allt till att utvecklingen i riktning mot mera fackmässig revision borde främjas på frivillighetens väg av kommunerna och deras sammanslutningar.

Den på kommunsammanslutningarnas initiativ bedrivna revisionsverksamheten har under senare tid fått väsentligt större omfattning än tidigare. Främst må erinras om att till den kommunalekonomiska avdelningen inom Landskommunernas förbund numera äro anslutna de allra flesta egentliga landskommuner ävensom att bland köpingarna förhållandevis ännu fler anlita antingen nämnda avdelning eller Kommunalekonomiska föreningen. Beträffande städerna förtjänar nämnas, att — bortsett från dem som ha egna revisionskontor — de flesta större städer och åtskilliga bland de övriga äro anslutna till Kommunalekonomiska föreningen. Då dessutom vissa städer anlita fristående yrkesrevisorer såsom sakkunniga, och då jämväl flera av landstingen anlita antingen Kommunalekonomiska föreningen eller fristående yrkesrevisorer, torde det stå utom tvivel, att flertalet bland rikets borgerliga kommuner ha ombesörjt fackmässig revision. I detta sammanhang må framhållas, att särskilt Kommunalekonomiska föreningen i betydande utsträckning biträder vid revision icke blott av den egentliga kommunalförvaltningen utan också av kommunala företag, som drivas i form av aktiebolag, föreningar eller stiftelser. Den enhetlighet i kontrollen över användningen av allmänna medel som kan vinnas på sådan väg är uppenbarligen av betydelse. Utskottet önskar vidare understryka, att kommunerna genom samverkan med de på kommunförbundens initiativ skapade revisionsorganen — liksom genom inrättande av särskilda revisionskontor — såsom biträden vid revisionen erhålla personer med sådan kännedom om och erfarenhet av kommunernas säregna rättsliga och ekonomiska förhållanden, som i allmänhet icke torde kunna förutsättas hos auktoriserade revisorer och godkända granskningsmän.

Med hänsyn till nu angivna förhållanden anser utskottet, att revisionsverksamheten inom kommunerna även i fortsättningen är bäst betjänt

av att varje kommun inom den av kommunallagstiftningen uppdragna ramen giver verksamheten den inriktning och organisation, som kommunen — eventuellt efter samråd med vederbörande kommunförbund — finner motsvara behovet.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att förevarande motioner I: 97 och II: 121 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 april 1957

På konstitutionsutskottets vägnar:

J. W. PETERSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Elmgren, Damström, Englund, Georg Pettersson*, Weiland, Fritiof Karlsson, Carl Albert Anderson*, Sörlin, Torsten Andersson* och Sveningsson; samt

från a n d r a kammaren: herrar Pettersson i Norregård, Norén, Spångberg, Swedberg*, Jonsson i Haverö, Svensson i Ljungskile*, Hammar*, fru Svedberg* samt herrar Magnusson i Tumhult och Andersson i Linköping.

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Sveningsson* och *Magnusson* i Tumhult.